

1/1192
20425-S1590

T.C.
BAŞBAKANLIK
Kanunlar ve Kararlar Genel Müdürlüğü

Sayı : B.02.0.KKG.0.10/101-1195 /1824

7/4/2006

Konu : Kanun Tasarısı

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İçişleri Bakanlığı'na hazırlanan ve Başkanlığınıza arzı Bakanlar Kurulu'na 20/02/2006 tarihinde kararlaştırılan "Türk Vatandaşlığı Kanunu Tasarısı" ile gerekçesi ilişikte gönderilmiştir.

Gereğini arz ederim.

Recep Tayyip ERDOĞAN
Başbakan

EKİ

- 1- Kanun Tasarısı
2- Gerekçe (Genel-Madde)

T. R. M. M. BAŞKANLIĞI	
Tanım.	- Avrupa Birliği Uyum - Adalet - İçişleri
Esas Kona.	İçişleri
Tarih	13.4.2006 1/1192
L. Md.	80/101-1195
Yazın	Malul

GENEL GEREKÇE

Devletin unsurlarından birisi olan insan topluluğu, vatandaşlık hukukunun temel konusunu oluşturmaktadır. Bir insan topluluğunun devletin kurucu unsuru olabilmesi için, sınırları belirli bir ülke üzerinde yaşaması ve kendisini uluslararası alanda temsil edecek bir siyasi otoriteye sahip olması ve devletle arasında sürekli bir hukuki bağın bulunması gerekir. Bu bağ vatandaşlık bağıdır. Vatandaşlık bağı kişinin devletine karşı bağlılığını ifade ederken, aynı zamanda devletin birey üzerinde birtakım yetkilere sahip olmasının temelini de oluşturur. Vatandaşlık genel olarak devletle kişi arasındaki hukuki bir bağ olarak tanımlanır. Bu durum Avrupa Vatandaşlık Sözleşmesinin 2 nci maddesinde; "Vatandaşlık bir kişi ile bir devlet arasındaki hukuksal bağ anlamına gelir; kişinin etnik kökenini göstermez." şeklinde ifadesini bulur.

Vatandaşlıkla ilgili düzenlemelerin devletin egemenlik hakkının bir sonucu olduğu ve vatandaşlığın belirlenmesinde devletin mutlak bir yetkisinin bulunduğu genel bir ilkedir. Bu yüzden her devletin, kimlerin kendi vatandaşı olacağını belirleme ve bunlarla ilgili düzenleme yapma özgürlüğü vardır. Avrupa Vatandaşlık Sözleşmesinin 1 inci maddesi bunu açıkça ifade etmiştir. Adı geçen sözleşmeye göre; "Her devlet, kimlerin kendi vatandaşı olduğunu, kendi hukuku uyarınca kendisi belirler." Devletin bu yetkisinin tek istisnası ise, devletin yaptığı düzenlemelerin, uluslararası sözleşmelere, uluslararası teamül hukukuna ve vatandaşlıkla ilgili genel olarak kabul edilmiş hukuk ilkelerine aykırı olmamasıdır.

Vatandaşlığın belirlenmesinde devletlerin mutlak yetkilerinin bulunması nedeniyle uygulamada ülkeler genellikle doğum yeri (jus soli) ve soy bağı (jus sanguinis) esaslarından birisini ya da her ikisini birlikte kabul etmektedir. Bunun yanında belirli şartları taşıyanlara doğumdan sonra da devletlerce vatandaşlık verilebilmektedir.

403 sayılı Türk Vatandaşlığı Kanununda, soy bağı ve doğum yeri esaslarının her ikisine de yer verilerek uluslararası alandaki genel eğilime uyulmuştur. Doğumdan sonra, doğumdan başka bir nedenle vatandaşlığın kazanılmasında vatandaşlık hukuku alanındaki uluslararası gelişmeler göz önünde bulundurulmuştur.

Son zamanlarda bilinen vatandaşlık kavramından farklı olarak Avrupa Birliği vatandaşlığı kavramı da ortaya çıkmıştır. Avrupa Birliği vatandaşlığı kavramı üye ülkelerin vatandaşlıkla ilgili düzenlemelerinin tamamen dışında yer almaktadır. Bu kavram vatandaşlık mevzuatlarını düzenleme yetkisinde ülkelerin geleneksel uygulamalarında herhangi bir değişiklik öngörmemiştir. Ancak, son zamanlarda vatandaşlık alanında da ortak hareket edilmesi gerektiği yönünde Avrupa Birliği düzeyinde değerlendirmeler yapılmaktadır.

Avrupa Birliği vatandaşlığı, üye devletin vatandaşı olan bir kişinin birlik çerçevesinde belirli hak ve yükümlülüklerinin bulunması anlamına gelir. Üye devletlerde dolaşım ve ikamet özgürlüğü, ikamet edilen devlette yerel ve Avrupa Parlamentosu seçimlerine katılabilme, kendi ülkesinin temsilciliğinin bulunmadığı üçüncü ülkelerde üye ülkelerin diplomatik korumasından faydalanma, Avrupa Parlamentosuna ve ombudsmana başvurma hakkı Avrupa Birliği vatandaşının hakları olarak karşımıza çıkmaktadır.

Ülkemizde vatandaşlık hizmetleri ile ilgili temel kanun 403 sayılı Türk Vatandaşlığı Kanunudur. Uygulamaya konulduğu 22/5/1964 tarihinden beri bu Kanunda önemli değişiklikler yapılmıştır. Dönemin şartları içerisinde ortaya çıkan güncel ihtiyaçların zorlamasıyla yapılan bu değişiklikler Kanunun sistematüğinde bozulmalara neden olmuştur. Zaman içinde yapılan değişikliklerle Kanunun bozulan sistematüğünün, hukuk ilkelerine uygun şekilde yeniden düzenlenmesi bir zorunluluk haline gelmiştir.

Kanunun yürürlükte bulunduğu dönemde kabul edilen 1982 Anayasasının Türk vatandaşlığı ile ilgili 66 ncı maddesinde 2001 yılında değişiklik yapılmış, vatandaşlığın kazanılmasında ana ile baba arasındaki ayırım ortadan kaldırılarak, Anayasanın temel ilkelerinden olan kanun önünde kadın erkek eşitliği sağlanmıştır.

2002 yılında yürürlüğe giren 4721 sayılı Türk Medeni Kanununun getirdiği düzenlenmeler ile Türk Vatandaşlığı Kanununun hükümlerinin birbirine uyumunun sağlanması açısından da yeni bir düzenleme zaruret halini almıştır.

Ayrıca, uluslararası düzeyde vatandaşlık konularında bağlayıcı düzenlemelere gidilmeye başlanmıştır. 1 Mart 2000 tarihinde yürürlüğe giren Avrupa Vatandaşlık Sözleşmesi vatandaşlığın kazanılması ve kaybedilmesi konularında önemli ilkeler benimsemiştir. Sözleşme, vatandaşlık hukukunun cinsiyet, din, ırk, renk ya da ulusal veya etnik köken açısından ayrımcılık oluşturan herhangi bir uygulama içermeyeceğini kabul etmiştir. Diğer yandan Sözleşme, devletlerin çok vatandaşlık olgusuna olumlu yaklaşımda bulunmalarını öngörmektedir.

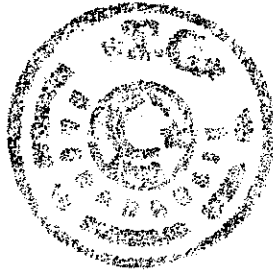
Bu sözleşmeyi Avrupa Konseyi üyesi 12 ülke onaylamış, 27 ülke de imzalamıştır. Ülkemiz bu sözleşmeyi henüz imzalamamakla birlikte, Avrupa Birliği üyeliği sürecinde ülkemizin gündemine gelmesi muhtemel görünmektedir. Çünkü Avrupa Birliği düzeyinde yapılan değerlendirmelerde vatandaşlık alanında Avrupa Vatandaşlık Sözleşmesinin temel alınması gerektiği yönünde eğilim ağırlık kazanmıştır.

Diğer yandan, küreselleşmenin bir sonucu olarak ulaşım imkânlarının artması ile Türkiye ile tarihi ve sosyolojik bağları bulunan veya bulunmayan ve Türkiye dışında yaşayan bir çok yabancıların Türk vatandaşlığını kazanmaya yönelik başvurularında büyük artışların olduğu gözlemlenmiştir. Başvuruların sağlıklı ve hızlı bir şekilde incelenmesi ve değerlendirilmesi için yeni düzenlemelere ihtiyaç duyulmaktadır.

Gelişmiş ülkelerin de uyguladığı bir yol olarak Türkiye'nin ekonomik ve sosyal hayatına katkıda bulunabilecek yabancılara Türk vatandaşlığının daha kolay verilmesi suretiyle, bu kişilerin ülkemize kazandırılmaları da önem arz etmektedir.

Yine bu dönemde yurt dışında yaşayan Türk vatandaşlarının sayısında büyük artışlar olmuştur. Türkiye dışında yaşayan Türk vatandaşları, bulundukları ülkelerde siyasi, ekonomik, kültürel ve sosyal açıdan daha etkin olabilmek için yaşadıkları ülkelerin vatandaşlığına sahip olma çabası içindedirler. Bazı devletler ülkesinde yaşayan Türk vatandaşlarına, Türk vatandaşlığını kaybetmeden kendi vatandaşlığını vererek çok vatandaşlığa sahip olmalarına imkân tanımaktadır. Almanya ve Avusturya gibi ülkelerde yaşayan Türk vatandaşları ancak Türk vatandaşlığından izinle çıkarak bulundukları ülkelerin vatandaşlığını kazanabilmektedirler.

Bütün bu gelişmeler ışığında vatandaşlıkla ilgili yasal düzenlemelerin yeniden gözden geçirilmesi ve yeni bir tedvine gidilmesi bir zaruret halini almış ve Tasarı bu amaçla hazırlanmıştır.

MADDE GEREKÇELERİ

MADDE 1- Madde ile; Kanunun amacı düzenlenmiştir.

MADDE 2- Madde ile; Kanunun kapsamı düzenlenmiştir.

MADDE 3- Madde ile; Kanunda geçen bazı tanımlar açıklanmıştır.

MADDE 4- Madde ile; Türk vatandaşlığının kazanılması ve kaybına ilişkin hizmetlerin yürütülmesinde görevli kamu kurumları belirlenmiştir.

MADDE 5- Madde ile; Türk vatandaşlığının hangi hallerde kazanılacağı belirlenmiştir. Buna göre Türk vatandaşlığı, biyolojik ve hukuki bir olay olan doğumla ve sonradan olmak üzere iki yolla kazanılacaktır. Kanunun sistematigi de bu esaslara göre düzenlenmiştir.

MADDE 6- Madde ile; doğumla Türk vatandaşlığının kazanılması halleri, soy bağı ve doğum yeri esası olarak belirlenmiş ve doğumla kazanılan vatandaşlığın doğum anından itibaren geçerli olacağı hükmüne yer verilmiştir.

MADDE 7- Anayasanın 66 ncı maddesi "Türk babanın veya ananın çocuğu Türktür." hükmünü getirmiştir. Bu hükümle, soy bağı esasına dayanılarak Türk vatandaşlığının doğumla kazanılmasındaki genel prensip belirlenmiştir. Buna göre yurt içinde veya dışında evlilik birliği içinde doğan çocuk doğumundan itibaren Türk vatandaşlığını kazanacaktır.

Ayrıca, Türk vatandaşı anadan ve yabancı babadan evlilik birliği dışında doğan çocuk ile Türk vatandaşı babadan ve yabancı anadan evlilik birliği dışında doğan çocukların vatandaşlık durumları düzenlenmiştir. Soy bağının kurulmasını sağlayan esasların yerine getirilmesi halinde, Türk vatandaşı babadan evlilik birliği dışında doğan çocuk da babaya bağlı olarak Türk vatandaşlığını kazanacaktır.

MADDE 8- Türk vatandaşlığının kazanılmasında, prensip olarak soy bağı esası benimsenmiştir. Ancak, ana ve babası belli olmayan terkedilmiş çocukların hangi ülkede bulunmuşsa o ülkede doğmuş sayılmaları ve o ülkenin vatandaşlığının verilmesi uluslararası hukuk tarafından benimsenmiş temel bir ilkedir. Avrupa Vatandaşlık Sözleşmesi, taraf devletleri, bu doğrultuda düzenleme yapmakla yükümlü tutmuştur. Vatansızlığı önlemek amacı ile Türkiye'de doğan ve ne anadan ne de babadan dolayı vatandaşlık kazanamayan çocuklar ile Türkiye'de bulunmuş çocukların Türkiye'de doğdukları karine kabul edilerek "toprak esasına" göre aksi sabit oluncaya kadar Türk vatandaşlığını kazanmalarına imkân tanınmıştır.

MADDE 9- Madde ile; sonradan Türk vatandaşlığının kazanılması yolları sayılmıştır. Yetkili makam kararı, evlat edinilme ya da seçme hakkının kullanılması, Türk vatandaşlığının sonradan kazanılma yolları olarak belirlenmiştir.

MADDE 10- Madde ile; yetkili makam kararı ile Türk vatandaşlığının kazanılmasına ilişkin esaslar belirlenmiştir. Buna göre, Türk vatandaşlığını kazanmak üzere başvuran bir yabancı, kanunda belirlenen şartların varlığı halinde yetkili makam kararı ile Türk vatandaşlığına alınabileceği belirtilmektedir. Ayrıca, vatandaşlığın bir bireye verilmesi egemenlik hakkıyla doğrudan ilgili olduğundan, aranan şartları taşımış olmanın vatandaşlığın kazanılmasında kişiye mutlak bir hak kazandırmayacağı hüküm altına alınmıştır.

MADDE 11- Madde ile; yetkili makam kararı ile Türk vatandaşlığının kazanılmasına ilişkin başvuru şartları belirlenmiştir.

Maddenin (a) bendine göre; Türk vatandaşlığını kazanmak isteyen kişi, kendi milli kanununa göre, vatansız ise Türk kanunlarına göre ergin ve ayırt etme gücüne sahip olmalıdır. Erginlik yaşının belirlenmesinde başvuran kişinin kendi milli kanunu uygulanacaktır. Vatansız olanlar ise, Türk Medeni Kanununun ilgili hükümlerine tabi olacaktır.

Maddenin (b) bendine göre; başvuru tarihinden geriye doğru Türkiye’de kesintisiz olarak beş yıl ikamet etmiş olma şartı aranmaktadır. Türkiye’nin Avrupa Birliğine tam üyeliğinin gündemde olması ve çevresindeki ülkelerde yaşayan çok sayıda kişi ile tarihi ve sosyolojik bağının bulunması, Türk vatandaşlığı için başvuranların sayısının artmasına neden olacaktır. Diğer taraftan, Avrupa Birliği ülkelerinde vatandaşlık başvurusunda bulunabilmek için beş ile on yıl arasında değişen ikamet süreleri aranmaktadır. Beş yıllık bir sürenin aranması, Türk vatandaşlığını kazanmak isteyen kişinin Türkiye’yi yaşamak istediği bir yer olarak benimsediğine ve topluma uyum sağladığına ilişkin göstergelerden biri olarak değerlendirilmiştir.

Maddenin (c) bendine göre; Türkiye’de yerleşmeye karar verdiğini davranışı ile teyit etmiş olmak şartı aranmaktadır. Yabancı, Türkiye’de yerleşmeye karar verdiğini, evlenmek, aile birliğini sağlamak, taşınmaz mal edinmek, ticaret ve iş merkezini başka memleketten Türkiye’ye nakletmek, yatırım, sermaye aktarımı gibi davranışlarla teyit etmiş olmalıdır.

Maddenin (ç) bendine göre; yabancının toplum sağlığı açısından tehlike teşkil eden bir hastalığının bulunmaması şartı aranmaktadır.

Maddenin (d) bendine göre; iyi ahlak sahibi olmak şartı aranarak, Türk vatandaşı olmak üzere başvuran yabancının Türk örf ve adetleri ile toplumsal yaşamına aykırı bir davranış içinde bulunmaması ifade edilmiştir.

Maddenin (e) bendine göre; yeteri kadar Türkçe konuşabilme şartı aranmıştır. Türkiye’de yaşamak isteyen bir yabancı, toplumsal yaşama uyum sağlayabilmesi bakımından asgari olarak meramını anlatabilecek düzeyde Türkçe konuşabilmelidir.

Maddenin (f) bendine göre; Türkiye’de kendisinin ve bakmakla yükümlü olduğu kimselerin geçimini sağlayacak gelire veya mesleğe sahip olması şartı aranmaktadır. Bu hüküm ile geliri olmayan kişilerin vatandaşlığa alınarak topluma yük olmalarının engellenmesi amaçlanmıştır.

Maddenin (g) bendine göre; milli güvenlik ve kamu düzeni bakımından engel teşkil edecek bir hali bulunmamak şartı aranmaktadır. Bu şartın konulması ile milli güvenlik bakımından tehlike teşkil eden ve milli menfaatler ve ülke bütünlüğü aleyhine faaliyet gösterenlerle bu faaliyetleri destekleyenlerin, bu gibi kişi veya kuruluşlarla ilişki içerisinde bulunanların ve herhangi bir isyan, sabotaj, casusluk, silah ve uyuşturucu kaçakçılığı, evrakta sahtecilik gibi kamu düzenini bozan faaliyetlerde bulunanların Türk vatandaşlığını kazanmaları engellenmektedir.

Ayrıca Türk vatandaşlığını kazanmak isteyen yabancılardan, yukarıda sayılan başvuru şartları ile birlikte, gerekli görülen hallerde Bakanlar Kurulunca belirlenecek devletlerin vatandaşlarından, taşıdıkları ülke vatandaşlığından çıkma şartı da aranabileceği ifade edilmiştir.

MADDE 12- Madde ile; Türkiye’ye sanayi tesisleri getiren veya bilimsel, teknolojik, ekonomik, sosyal, sportif, sanatsal alanlarda olağanüstü hizmeti geçen ya da geçeceği düşünülen ve ilgili bakanlıklarca haklarında gerekçeli teklifte bulunulan ve İçişleri Bakanlığınca da durumu uygun görülen yabancılar, vatandaşlığa alınması zaruri görülenler ve göçmen olarak kabul edilen yabancılar, milli güvenlik ve kamu düzeni bakımından engel teşkil edecek bir hali bulunmamak şartıyla Türk vatandaşlığına istisnai olarak alınabileceklerdir. Bu yolla vatandaşlığı kazanmada milli güvenlik ve kamu düzeni bakımından engel teşkil edecek bir halin

bulunmaması gerekmektedir. Durumları bu şarta uygun olanlar, İçişleri Bakanlığının teklifi ve Bakanlar Kurulunun kararı ile Türk vatandaşı olabilecektir.

MADDE 13- Madde ile; çıkma izni almak suretiyle Türk vatandaşlığını kaybedenler ile ana veya babalarına bağlı olarak Türk vatandaşlığını kaybeden ve kanunda belirtilen süre içinde seçme hakkını kullanmayan kişiler; kamu düzeni ve milli güvenlik bakımından engel teşkil edecek bir hali bulunmamak şartıyla Türkiye'de ikamet etme şartı aranmaksızın Bakanlık kararı ile Türk vatandaşlığını kazanma imkanı getirilmektedir.

MADDE 14- Vatandaşlık, karşılıklı hak ve yükümlülüklerin varlığı ile birlikte duygu bağlantısını da temel alan hukuki bir bağdır. Madde ile; vatana bağlılıkla bağdaşmayan eylemlerde bulunan ve bu nedenle Bakanlar Kurulunca Türk vatandaşlığı kaybettirilenler ile Kanunun 34 üncü maddesi uyarınca seçme hakkını kullanmak suretiyle Türk vatandaşlığını kaybeden kişilerin, kamu düzeni ve milli güvenlik bakımından engel teşkil edecek bir hali bulunmamak ve Türkiye'de üç yıl ikamet etmek şartıyla Türk vatandaşlığını kazanabileceği öngörülmektedir.

MADDE 15- Madde ile; ikamet ve ikamet sürelerinin hesaplanması düzenlenmiştir. Bir yabancının ikameti, Türk kanunlarına uygun olarak Türkiye'de oturmaktır. Yabancıların yasal ikamet izni olmaksızın veya yasal izni olmakla birlikte Türkiye'de yerleşme niyetini göstermeyen geçici sığınmacı, öğrenim gibi nedenlerle Türkiye'de bulunmaları vatandaşlığa alınma işlemi bakımından geçerli ikamet kabul edilmeyecektir.

Yetkili makam kararı ile Türk vatandaşlığını kazanmak isteyen yabancılarda aranan ikamet süreleri içerisinde yurt dışında geçirilebilecek ve ikameti kesintiye uğratmayacak asgari süre altı ay olarak belirlenmiştir.

MADDE 16- Madde ile; evlenme yoluyla Türk vatandaşlığının kazanılmasına ilişkin şartlar ve esaslar belirlenmiştir. Buna göre; bir Türk vatandaşı ile evlenme doğrudan Türk vatandaşlığını kazandırmayacaktır. Ancak yabancı üç yıldan beri bir Türk vatandaşı ile evli ise ve evlilik devam ediyorsa Türk vatandaşlığını kazanmak üzere başvuruda bulunabilecektir. Başvuranlarda; aile birliği içinde yaşamak, evlilik birliği ile bağdaşmayacak bir faaliyette bulunmamak, milli güvenlik ve kamu düzeni bakımından engel teşkil edecek bir hali bulunmamak şartları aranacaktır. Başvurudan sonra Türk vatandaşı eşin ölümü nedeniyle evliliğin sona ermesi halinde diğer şartların taşınması kaydıyla Türk vatandaşlığı kazanılabilecektir. Ayrıca yabancıya, vatandaşlık kazandıran evliliğin butlanına karar verilmesi halinde akitte hüsnüniyetli olan kadın ya da erkek Türk vatandaşlığını muhafaza etmeye devam edecektir.

MADDE 17- Kanunun 11 inci ve 16 ncı maddeleri uyarınca Türk vatandaşlığını kazanmak isteyen yabancıların başvuru için gerekli şartları taşıyıp taşımadıkları illerde oluşturulacak vatandaşlık başvuru inceleme komisyonu tarafından tespit edilecektir. Tespit sonucunda başvuruya ilişkin gerekli şartları taşımayanların talepleri işleme konulmayarak, gereksiz zaman kaybının önüne geçilmiş olacaktır. Bu komisyonun oluşumu ve çalışma esasları yönetmelikle belirlenecektir.

MADDE 18- Madde ile; 11 inci ve 16 ncı maddeler uyarınca Türk vatandaşlığını kazanmak isteyenler hakkında uygulanacak iş ve işlemlerde izlenecek usul ve esaslar belirlenmiştir. Buna göre yetkili makam kararı ile Türk vatandaşlığını kazanmak üzere başvuruda bulunan yabancılardan, aranan şartları taşıyanların talepleri kabul edilerek adlarına vatandaşlık dosyası düzenlenecek ve incelenmek ve karar verilmek üzere Bakanlığa

gönderilecektir. 11 inci madde uyarınca başvuranlardan durumu uygun bulunanlar Bakanlar Kurulu kararı ile, 16 ncı madde uyarınca başvuranlardan durumu uygun bulunanlar ise Bakanlık kararı ile Türk vatandaşlığını kazanabilecek, uygun görülmeyenlerin talepleri ise Bakanlıkça reddedilecektir. Ayrıca, 12 nci madde uyarınca Türk vatandaşlığını kazanmak üzere teklifte bulunan yabancıların başvuru işlemleri Bakanlıkça yürütülecektir.

MADDE 19- Madde ile; yetkili makam kararıyla Türk vatandaşlığına kabul edilenler hakkında verilen kararların hangi tarihten itibaren hüküm ifade edeceği belirtilmiştir.

Vatandaşlığın kazanılması şahsa bağlı haklardan olduğundan, yetkili makam kararı ile Türk vatandaşlığını kazanma eş yönünden etki yapmazken, Türk vatandaşlığını kazanan kişinin velayeti kendisinde bulunan çocuğu, diğer eşin de muvafakat etmesi halinde Türk vatandaşlığını kazanacaktır. Muvafakat verilmemesi halinde ana veya babanın mutad meskeninin bulunduğu ülkedeki hâkim kararına göre işlem yapılacaktır.

Ana veya babanın Türk vatandaşlığını kazandığı tarihte küçük olmalarına rağmen kendileri ile birlikte işlem görmeyen çocuklarının, ergin olduktan sonra yaptıkları vatandaşlık başvurularında genel hükümler uygulanacaktır.

MADDE 20- Madde ile; bir Türk vatandaşı tarafından evlat edinilen yedi yaşından küçük yabancı çocuğa, Türk vatandaşlığını kazanma imkanı getirilmektedir. Türk Medeni Kanunu uyarınca evlat edinme ilişkisinin kurulması ile evlat edinen ile evlatlık arasında soy bağı kurulmaktadır. Evlat edinme konusunda getirilen bu yenilikle evlat edinen ile evlatlık arasındaki soy bağı daha da güçlendirilmiştir.

MADDE 21- Madde ile; vatandaşlık hukukunun "Herkes vatandaşlığını seçmede serbest olmalıdır." prensibine uygun olarak, ana veya babalarına bağlı olarak iradeleri dışında Türk vatandaşlığını kaybeden çocuklara, ergin olmalarından itibaren üç yıl içinde Türk vatandaşlığını seçme hakkı tanınmıştır.

MADDE 22- Madde ile; seçme hakkı ile Türk vatandaşlığının kazanılmasının hangi tarihten itibaren hüküm ifade edeceği açıklanmıştır. Seçme hakkını kullanmak suretiyle Türk vatandaşlığı kazanmanın sonucunda, vatandaşlığın şahsa bağlı haklardan olması nedeniyle eş etkilenmezken, vatandaşlığı kazanan kişinin velayeti kendisinde olan çocukları diğer eşin de rıza göstermesi halinde Türk vatandaşlığını kazanacaktır.

MADDE 23- Madde ile; Türk vatandaşlığının hangi hallerde kaybedileceği ifade edilmiştir. Buna göre yetkili makam kararı veya seçme hakkının kullanılması ile Türk vatandaşlığı kaybedilebilecektir.

MADDE 24- Madde ile; yetkili makam kararı ile kayıp yolları, kişinin iradesine bağlı olarak verilen izin sonucunda Türk vatandaşlığından çıkma veya iradesi dışında kaybettirme ya da vatandaşlığın iptali olarak belirlenmiştir.

MADDE 25- Madde ile; Türk vatandaşlığından çıkmak için izin isteyen kişilere aşağıdaki şartları taşımaları halinde Bakanlıkça çıkma izni verilebileceği düzenlenmiştir.

Maddenin (a) bendine göre; ergin ve ayırt etme gücüne sahip olmak şartı aranmaktadır. Çıkma izni talebinde bulunan kişinin, Türk Medeni Kanunu hükümlerine göre ergin ve ayırt etme gücüne sahip olması gerekmektedir.

Maddenin (b) bendine göre; herhangi bir nedenle yabancı bir devlet vatandaşlığını kazanmış olmak veya kazanacağına ilişkin inandırıcı belirtiler bulunması şartı aranmaktadır.

Kanunda yer alan bu şart, vatandaşlıktan çıkmak isteyen kişinin vatansız kalmasını engellemek amacıyla getirilmiştir.

Maddenin (c) ve (ç) bentlerine göre; Türkiye Cumhuriyeti Devletinin suç saydığı herhangi bir fiil veya askerlik hizmeti nedeniyle aranıyor olmamak ve hakkında herhangi bir mali ve cezai tahdit bulunmamak şartı getirilmiştir. Herhangi bir suç nedeniyle arananlar ile mali ve cezai tahdidi bulunanlara, Devletin bu kişiler üzerindeki tasarrufunun ortadan kalkmaması için çıkma izni verilmesi söz konusu olmayacaktır.

MADDE 26- Madde ile; çıkma ve çıkma izin belgeleri ile ilgili düzenleme yapılmış ve çıkma izni belgesinin geçerlilik süresi iki yıl olarak belirlenmiştir.

Çıkma izin belgesi; yabancı bir devlet vatandaşlığını kazanmak üzere Türk vatandaşlığından çıkmak isteyenlerden durumu uygun görülenler adına düzenlenen belgedir.

Çıkma belgesi, verilen izne dayanılarak veya önceden yabancı bir devlet vatandaşlığını kazandığını belgeleyenler adına düzenlenen belgedir.

İzin belgesini alan kişilerin bu süre içerisinde yurt içinde ikamet edilen yer valiliğine, yurt dışında ise dış temsilciliklere yabancı devlet vatandaşlığını kazandıklarına dair bilgi ve belgeleri vermek zorunda oldukları ifade edilerek verilen sürenin kullanılmasının disipline edilmesi amaçlanmıştır.

Ayrıca, süresi içinde yabancı bir devlet vatandaşlığının kazanılamaması halinde ilgililer hakkında düzenlenen belgenin geçersiz hale gelmesi öngörülmüştür.

MADDE 27- Madde ile; izin almak suretiyle Türk vatandaşlığının kaybedilmesine ilişkin kararların hangi tarihten itibaren hüküm ifade edeceği açıklanmıştır.

Çıkma belgesinin ilgiliye imza karşılığı teslimi ile Türk vatandaşlığı kaybedilir. Türk vatandaşlığını kaybeden kişilerin nüfus aile kütüklerindeki kayıtları kapatılır ve kayıp tarihinden itibaren yabancı muamelesine tabi tutulurlar.

Yine bu madde ile çıkma işleminin eş ve çocuklar açısından sonuçları açıklanmaktadır. Eşlerden birinin Türk vatandaşlığından çıkması diğer eşin vatandaşlığına tesir etmez. Türk vatandaşlığını kaybeden ana veya babanın çocukları, ana ya da babanın talebi ve diğer eşin muvafakat etmesi halinde Türk vatandaşlığını kaybedecektir. Muvafakat verilmemesi halinde mahkemenen alınacak karara göre işlem yapılacaktır. Onbeş yaşından büyük çocukların vatandaşlığının kaybı ancak çocuğun yazılı muvafakati ile mümkün olacaktır. Maddenin son fıkrası ile de vatansızlığın önlenmesi amaçlanmıştır.

MADDE 28- Madde ile; doğumla Türk vatandaşı olup da çıkma izni almak suretiyle Türk vatandaşlığını kaybetmiş olanların ve bunların çıkma belgesinde kayıtlı ergin olmayan çocuklarının milli güvenliğe ve kamu düzenine ilişkin hükümler saklı kalmak kaydıyla, askerlik hizmetini yapma yükümlülüğü, seçme ve seçilme, kamu görevlerine girme ve muafin araç, ev eşyası ithal etme hakları dışında sosyal güvenliğe ilişkin kazanılmış hakları saklı kalmak ve bu hakların kullanımında ilgili kanunlardaki hükümlere tabi olmak şartıyla Türk vatandaşlarına tanınan haklardan aynen yararlanmaya devam etmeleri sağlanmıştır.

MADDE 29- Madde ile; aşağıda belirtilen eylemlerde bulundukları resmi makamlarca tespit edilen kişilerin Türk vatandaşlığının Bakanlığın teklifi ve Bakanlar Kurulu kararı ile kaybettirilebileceği düzenlenmiştir.

Maddenin (a) bendi; yabancı bir devletin hizmetinde bulunanlarla ilgilidir. Yabancı bir devletin, Türkiye'nin menfaatlerine uymayan bir hizmetinde bulunup da, Bakanlar Kurulunca bu görevi bırakmaları kendilerine bildirilmesine rağmen verilen süre içerisinde kendi istekleri ile bu görevi bırakmayanların Türk vatandaşlığı kaybettirilebilecektir.

Maddenin (b) bendine göre; Türk vatandaşlarının, Türkiye ile savaş halinde bulunan yabancı ülkenin her türlü hizmetinde kendi istekleriyle ve Bakanlar Kurulunun izni olmadan çalışmaya devam etmesi durumunda haklarında kaybettirme işlemi yapılabileceği öngörülmektedir.

Maddenin (c) bendine göre; izinsiz olarak başka bir ülke için gönüllü askerlik hizmeti yapmak, vatandaşlığın kaybına sebep teşkil eden bir eylem olarak sayılmıştır. Avrupa Vatandaşlık Sözleşmesi de başka bir ülke için gönüllü askerlik yapmayı bir kayıp nedeni olarak görmektedir.

MADDE 30- Madde ile; Türk vatandaşlığının kaybettirilmesine ilişkin Bakanlar Kurulu kararının Resmi Gazetede yayımlandığı tarihten itibaren hüküm ifade edeceği düzenlenmiştir.

Yine bu madde ile Türk vatandaşlığı kaybettirilen kişinin eş ve çocuklarının vatandaşlık durumunun bu karardan etkilenmeyeceği, kararların şahsa ait olduğu hükme bağlanmaktadır.

MADDE 31- Madde ile; Türk vatandaşlığının kazanılmasına ilişkin kararların iptal nedenleri ile ilgili düzenleme yapılmıştır. Vatandaşlığın kazanılmasına ilişkin karar, başvuru sahibinin gerçek dışı beyan ya da önemli hususları gizlemesi sonucu verilmiş ise kararın iptal edilmesi öngörülmüştür. Ancak karar üzerinden on yıl geçmiş ise bu hüküm uygulanmayacaktır.

MADDE 32- İptal kararlarının alındığı tarihten itibaren geçerli olacağı ifade edilmektedir. Bu madde ile iptal kararlarının ilgili kişiye bağlı olarak Türk vatandaşlığını kazanan eş ve çocuklar için de geçerli olduğu belirtilmektedir.

MADDE 33- Madde ile; vatandaşlığı iptal edilenlerin mallarının tasfiye edilerek kendilerinin sınır dışı edilmelerinin gerekli görülmesi halinde, bu hususun kararda belirtilmesi öngörülmüş ve bu kişilerin bir yıl içerisinde Türkiye'deki mallarını tasfiye edip Türkiye'yi terk etmek zorunda oldukları vurgulanmıştır. Aksi halde mallarının Hazinece satılıp bedellerinin kamu haznedarlığı sistemine dahil bir kamu bankasına nam ve hesaplarına yatırılıp kendilerinin sınır dışı edileceği belirtilmiştir.

MADDE 34- Madde ile; aşağıda belirtilen şartlardan herhangi birisini taşıyan çocukların, ergin olmalarından itibaren üç yıl içinde seçme hakkını kullanarak Türk vatandaşlığından ayrılacakları öngörülmüştür. Bu hakkın kullanılması, vatandaşlık hukukunun kişinin kendi vatandaşlığını seçmede özgür olması ilkesi açısından önemlidir. Bunlar;

- Ana veya babalarına bağlı olarak doğumla Türk vatandaşlığını kazanmış çocuklardan, yabancı ana veya babanın vatandaşlığını doğumla veya sonradan kazananlar,
- Türk vatandaşı ana ya da babadan dolayı soy bağı nedeniyle Türk vatandaşı olanlardan, doğum yeri esasına göre yabancı bir devlet vatandaşlığını kazananlar,
- Evlat edinilme yoluyla Türk vatandaşlığını kazananlar,
- Doğum yeri esasına göre Türk vatandaşı oldukları halde, sonradan yabancı ana veya babasının vatandaşlığını kazananlar,
- Herhangi bir şekilde Türk vatandaşlığını kazanmış ana veya babalarına bağlı olarak Türk vatandaşı olanlardır.

MADDE 35- Madde ile; seçme hakkı ile Türk vatandaşlığının kaybının, şartların varlığının tespitine ilişkin karar tarihinden itibaren geçerli olacağı ifade edilmiştir. Seçme hakkını kullanmak suretiyle Türk vatandaşlığının kaybının eş ve çocuklar yönünden etkisi açıklanarak Kanunun 27 nci maddesi ile bağlantı kurulmuştur.

MADDE 36- Madde ile; Türk vatandaşlığının ispatı, herhangi bir şekle tabi tutulmayarak serbest delil sistemi kabul edilmiştir. Maddede sayılan resmi kayıt ve belgeler kişinin Türk vatandaşı olduğuna karine teşkil edecektir.

MADDE 37- Madde ile; kişinin Türk vatandaşı olup olmadığı konusunda tereddüde düşüldüğünde bu hususun İçişleri Bakanlığına sorulacağı hükmü getirilmiştir.

MADDE 38- Madde ile; Türk vatandaşlığının kazanılması ve kaybedilmesine ilişkin başvuru makamları belirlenmiştir. Ayrıca, vatandaşlık şahsa bağlı haklardan olduğundan başvurunun, sahibi tarafından bizzat yapılması veya bu hakkın kullanılmasına ilişkin vekâletname ile yapılması öngörülmüştür.

MADDE 39- Madde ile; vatandaşlık işlemlerine ilişkin yapılan inceleme ve araştırma kapsamında diğer kamu kurum ve kuruluşlarından istenmesi gerekli görülen bilgi ve belgelerin herhangi bir gecikmeye neden olunmaksızın verilmesi gerektiği ifade edilmiştir.

MADDE 40- Madde ile; vatandaşlıkla ilgili alınan kararlarda maddi hata bulunması durumunda kararı veren makam tarafından düzeltme veya değiştirme kararı alınabileceğine ilişkin düzenleme getirilmiştir.

MADDE 41- Madde ile; Türk vatandaşlığının kazanılması veya kaybına ilişkin kararların, hukuki şartlar oluşmadan veya mükerrer olarak verildiğinin sonradan anlaşılması halinde kararın geri alınması imkanı getirilmiştir.

MADDE 42- Madde ile; Türk vatandaşlığının kazanılması ve kaybına ilişkin kararların başvuru makamları ile ilgililere tebliğ edileceği ifade edilmiştir. Ayrıca, Türk vatandaşlığı kaybettirilenlerin isim listesinin Resmi Gazetede yayımlanacağı ve yayımlandığı tarihte ilgililere tebliğ yapılmış sayılacağı konusu düzenlenmiştir.

MADDE 43- Doğumla Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti vatandaşı olanların Türk vatandaşlığını kazanmaları, ekonomik, sosyal ve beşeri geleceklerinin güvence altına alınması açısından önem arz etmektedir. Bu madde ile Türk vatandaşlığını kazanmak üzere yazılı bildirimde bulunan, doğumla Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti vatandaşlığını kazanmış olanlara, Türk vatandaşı olabilme imkânı sağlanmıştır.

Herhangi bir devlet vatandaşı iken Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti vatandaşlığını sonradan kazanmış olanlara ise genel hükümler uygulanacaktır. Bu uygulama ile Türk vatandaşlığını kazanma şartlarını taşımayan yabancıların Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti vatandaşlığını kazanarak kolay yoldan Türk vatandaşı olmaları engellenmiştir.

MADDE 44- Anayasanın 72 nci maddesi uyarınca vatan hizmeti her Türk'ün hakkı ve ödevidir. Yurt dışında ikamet eden ve çağrıldıkları halde askerlik yükümlülüğünü yerine getirmeyen, sevk sırasında veya kıtalarına katıldıktan sonra yurt dışına kaçıp da kanuni süre içerisinde geri dönmeyenler ile Türk Silahlı Kuvvetleri mensupları ile askerlik görevini yapmakta olanlardan görev, izin, hava değişimi veya tedavi için yurt dışında bulunan ve kanuni süre içinde geri dönmeyen kişilerin Türk vatandaşlığı, 403 sayılı Kanunun 25 inci maddesinin (ç), (d) ve (e) bentleri uyarınca Milli Savunma Bakanlığının teklifi üzerine kaybettirilmekte ve bu kişiler başvuruları halinde aynı Kanunun 8 inci maddesi uyarınca yeniden Türk vatandaşlığını kazanmaktaydılar. Yeni düzenlemede askerlik görevini yapmayanlar ile izin almadan yabancı bir ülke vatandaşlığına geçenlerin Türk vatandaşlığının kaybettirilmesi uygulamasına son verilmektedir.

Ayrıca, bu Kanunla herhangi bir nedenle Türk vatandaşlığı kaybettirilenlerin yeniden Türk vatandaşlığına alınmalarında ikamet şartı getirildiğinden, yürürlükten kaldırılmış olan 403 sayılı Türk Vatandaşlık Kanununun 25 inci maddesinin (a), (ç), (d) ve (e) bentleri uyarınca Türk vatandaşlığını kaybetmiş olan kişilerin başvuruları halinde milli güvenlik ve kamu düzeni açısından engel hali bulunmamak kaydıyla ikamet şartı aranmaksızın yeniden Türk vatandaşı olabilmelerine imkân tanınmaktadır.

MADDE 45- Madde ile; herhangi bir nedenle yabancı bir devlet vatandaşlığını kazanan kişilerin başvuruda bulunmaları ve yapılacak inceleme sonucunda aynı kişiler olduklarının tespiti halinde nüfus kayıtlarına doğrudan çok vatandaşlığa sahip olduklarına dair açıklama yapılacağı düzenlenmektedir.

MADDE 46- Maddede, vatandaşlık işlemlerine ilişkin verilen hizmet bedeli karşılığının, İşçileri ve Maliye Bakanlıklarınca birlikte belirleneceği ve tahsil edilen hizmet bedeli tutarlarının bütçeye gelir kaydedileceği düzenlenmiştir.

Vatandaşlık hizmetleri niteliği gereği ihtiyaridir. Bu düzenlemeye göre alınacak hizmet bedeli ile vatandaşlık hizmeti talebinde bulunanların bunun maliyetine katılması amaçlanmıştır. Benzer uygulamalar birçok ülkede mevcuttur.

MADDE 47- Madde ile; Kanunun uygulamasına ilişkin usul ve esasların Bakanlıkça hazırlanan ve Bakanlar Kurulunca yürürlüğe konulan yönetmelikle düzenleneceği ifade edilmiştir.

MADDE 48- Madde ile; 11/2/1964 tarihli ve 403 sayılı Türk Vatandaşlığı Kanunu, 14/6/1934 tarihli ve 2510 sayılı İskan Kanununun 3 üncü maddesinin altıncı fıkrası, 4 üncü maddesinin (Ç) fıkrası ile 6 ncı maddesi, 17/3/1982 tarihli ve 2641 sayılı Afganistan'dan Pakistan'a Sığınan Türk Soylu Göçmenlerin Türkiye'ye Kabulü ve İskanına Dair Kanun yürürlükten kaldırılmaktadır.

Avrupa Vatandaşlık Sözleşmesinin 5 inci maddesi, vatandaşlığa ilişkin kurallar, cinsiyet, din, ırk, renk ya da ulusal veya etnik köken açısından ayrımcılık oluşturan farklılıklar içeremez hükmü taşıdığından, 2510 sayılı İskan Kanunun 4 üncü maddesinin (Ç) fıkrası da yürürlükten kaldırılmıştır.

Yine aynı Kanunun, serbest göçmen kabulü ile bunların vatandaşlığa alınmalarına ilişkin hükümleri günün değişen ve gelişen şartlarında güncelliğini yitirdiği gibi vatandaşlık işlemlerinde eşitsizliğe neden olmaktadır. Bu nedenle anılan Kanunun 6 ncı maddesi ile 3 üncü maddesinin altıncı fıkrası uygulamadan kaldırılmıştır.

Zaman içerisinde uygulama olanağını yitiren, 2641 sayılı Afganistan'dan Pakistan'a Sığınan Türk Soylu Göçmenlerin Türkiye'ye Kabulü ve İskanına Dair Kanun yürürlükten kaldırılmaktadır.

Ayrıca, mevzuatta 403 sayılı Türk Vatandaşlığı Kanununa atıf yapılmış olduğundan, maddeye söz konusu atıfların bu Kanuna yapılmış sayılmasına dair bir hüküm eklenmiştir.

GEÇİCİ MADDE 1- 11 inci maddede vatandaşlığa alınmada aranan beş yıllık ikamet süresinin Türk soylu yabancılarda 31/12/2010 tarihine kadar iki yıl olarak uygulanacağı hüküm altına alınmıştır.

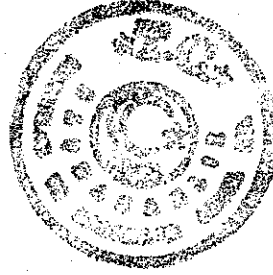
Halen uygulamada Türk soylu yabancılar için Türkiye'de iki yıl ikamet şartı aranmakta olup geçiş süresi olarak belirlenen 31/12/2010 tarihine kadar bu uygulamaya devam edilecektir. Bu tarihten sonra yabancılardan tümü için aynı süre uygulanarak Avrupa Vatandaşlık Sözleşmesine uyum sağlanmış olacaktır.

GEÇİCİ MADDE 2- Madde ile Kanunda öngörülen yönetmeliğin altı ay içinde hazırlanarak yürürlüğe konulması ve bu yönetmelik yürürlüğe girinceye kadar mevcut yönetmeliklerin Kanuna aykırı olmayan hükümlerinin uygulanmasına devam edilmesi hüküm altına alınmıştır.

MADDE 49- Yürürlük maddesidir.

MADDE 50- Yürütme maddesidir.

TÜRK VATANDAŞLIĞI KANUNU TASARISI

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Tanımlar ve Vatandaşlık Hizmetlerinin Yürütülmesi

Amaç

MADDE 1- (1) Bu Kanunun amacı; Türk vatandaşlığının kazanılması ve kaybına dair iş ve işlemlerin yürütülmesine ilişkin usul ve esasları belirlemektir.

Kapsam

MADDE 2- (1) Bu Kanun, Türk vatandaşlığının kazanılması ve kaybına ilişkin esasların düzenlenmesine ve vatandaşlık hizmetlerinin yürütülmesine ilişkin usulleri kapsar.

Tanımlar

MADDE 3- (1) Bu Kanunun uygulanmasında;

- a) Bakanlık: İçişleri Bakanlığını,
 - b) Çok vatandaşlık: Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olan bir kişinin aynı zamanda iki veya daha çok vatandaşlığa sahip olmasını,
 - c) Genel Müdürlük: Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğünü,
 - ç) Türk vatandaşı: Türkiye Cumhuriyeti Devletine vatandaşlık bağı ile bağlı olan kişiyi,
 - d) Yabancı: Türkiye Cumhuriyeti Devleti ile vatandaşlık bağı bulunmayan kişiyi,
- ifade eder.

Vatandaşlık hizmetlerinin yürütülmesi

MADDE 4- (1) Türk vatandaşlığının kazanılmasına ve kaybına ilişkin hizmetler yurt içinde Bakanlık, yurt dışında ise dış temsilcilikler tarafından yürütülür.

İKİNCİ BÖLÜM

Türk Vatandaşlığının Kazanılması

Türk vatandaşlığının kazanılması halleri

MADDE 5- (1) Türk vatandaşlığı, doğumla veya sonradan kazanılır.

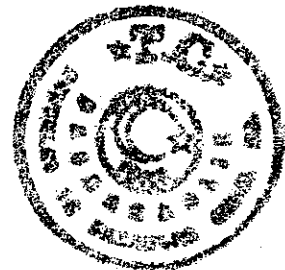
Doğumla kazanılan vatandaşlık

MADDE 6- (1) Doğumla kazanılan Türk vatandaşlığı, soy bağı veya doğum yeri esasına göre kendiliğinden kazanılır. Doğumla kazanılan vatandaşlık doğum anından itibaren hüküm ifade eder.

Soy bağı

MADDE 7- (1) Türkiye içinde veya dışında Türk vatandaşı ana veya babadan evlilik birliği içinde doğan çocuk Türk vatandaşıdır.

(2) Türk vatandaşı ana ve yabancı babadan evlilik birliği dışında doğan çocuk Türk vatandaşıdır.

(3) Türk vatandaşı baba ve yabancı anadan evlilik birliği dışında doğan çocuk ise soy bağı kurulmasını sağlayan usul ve esasların yerine getirilmesi halinde Türk vatandaşlığını kazanır.

Doğum yeri

MADDE 8- (1) Türkiye’de doğan ve yabancı ana ve babasından dolayı doğumla herhangi bir ülkenin vatandaşlığını kazanamayan çocuk, doğumdan itibaren Türk vatandaşdır.

(2) Türkiye’de bulunmuş çocuk aksi sabit olmadıkça Türkiye’de doğmuş sayılır.

Sonradan kazanılan vatandaşlık

MADDE 9- (1) Sonradan kazanılan Türk vatandaşlığı, yetkili makam kararı veya evlat edinilme ya da seçme hakkının kullanılması ile gerçekleşir.

Yetkili makam kararı ile Türk vatandaşlığının kazanılması

MADDE 10- (1) Türk vatandaşlığını kazanmak isteyen bir yabancı, bu Kanunda belirtilen şartları taşıması halinde yetkili makam kararı ile Türk vatandaşlığını kazanabilir. Ancak, aranan şartları taşımak vatandaşlığını kazanılmasında kişiye mutlak bir hak sağlamaz.

Başvuru için aranan şartlar

MADDE 11- (1) Türk vatandaşlığını kazanmak isteyen yabancılarda;

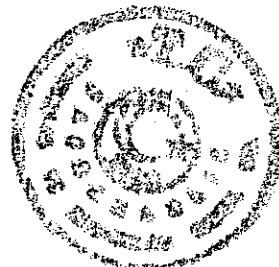
- a) Kendi milli kanununa, vatansız ise Türk kanunlarına göre ergin ve ayırt etme gücüne sahip olmak,
- b) Başvuru tarihinden geriye doğru Türkiye’de kesintisiz beş yıl ikamet etmek,
- c) Türkiye’de yerleşmeye karar verdiğini davranışları ile teyit etmek,
- ç) Genel sağlık bakımından tehlike teşkil eden bir hastalığı bulunmamak,
- d) İyi ahlak sahibi olmak,
- e) Yeteri kadar Türkçe konuşabilmek,
- f) Türkiye’de kendisinin ve bakmakla yükümlü olduğu kimselerin geçimini sağlayacak gelire veya mesleğe sahip olmak,
- g) Milli güvenlik ve kamu düzeni bakımından engel teşkil edecek bir hali bulunmamak, şartları aranır.

(2) Türk vatandaşlığını kazanmak isteyen yabancılarda, yukarıda sayılan şartlarla birlikte, taşıdıkları devlet vatandaşlığından çıkma şartı da aranabilir. Bu takdirin kullanılmasına ilişkin esasların tespiti Bakanlar Kurulunun yetkisindedir.

Türk vatandaşlığının kazanılmasında istisnai haller

MADDE 12- (1) 11 inci maddenin birinci fıkrasının (g) bendinde aranan şartı taşımak kaydıyla Bakanlığın teklifi, Bakanlar Kurulunun kararı ile aşağıda belirtilen yabancılar Türk vatandaşlığını kazanabilirler.

- a) Türkiye’ye sanayi tesisleri getiren veya bilimsel, teknolojik, ekonomik, sosyal, sportif, sanatsal alanlarda olağanüstü hizmeti geçen ya da geçeceği düşünülen ve ilgili bakanlıklarca haklarında gerekçeli teklifte bulunulan kişiler,
- b) Vatandaşlığa alınması zaruri görülen kişiler,
- c) Göçmen olarak kabul edilen kişiler.

Türk vatandaşlığının ikamet şartı aranmaksızın yeniden kazanılması

MADDE 13- (1) Milli güvenlik ve kamu düzeni bakımından engel teşkil edecek bir hali bulunmamak şartıyla aşağıda belirtilen kişiler Türkiye’de ikamet etme süresine bakılmaksızın, Türk vatandaşlığını Bakanlık kararıyla yeniden kazanabilirler.

- a) Çıkma izni almak suretiyle Türk vatandaşlığını kaybedenler,
- b) Ana veya babalarına bağlı olarak Türk vatandaşlığını kaybedenlerden 21 inci maddede öngörülen süre içerisinde seçme hakkını kullanmayanlar.

Türk vatandaşlığının ikamet şartına bağlı olarak yeniden kazanılması

MADDE 14- (1) 29 uncu madde uyarınca Türk vatandaşlığı kaybettirilenler Bakanlar Kurulu kararıyla, 34 üncü madde uyarınca Türk vatandaşlığını kaybedenler Bakanlık kararıyla, milli güvenlik ve kamu düzeni bakımından engel teşkil edecek bir halinin bulunmaması ve Türkiye’de üç yıl ikamet etmek şartıyla Türk vatandaşlığını yeniden kazanabilirler.

İkamet ve sürelerin hesaplanması

MADDE 15- (1) Bir yabancı için ikamet, Türk kanunlarına uygun olarak Türkiye’de oturmaktır. Türk vatandaşlığını kazanma talebinde bulunan bir yabancı başvuru için aranan ikamet süresi içinde toplam altı ayı geçmemek üzere Türkiye dışında bulunabilir. Türkiye dışında geçirilen süreler bu Kanunda öngörülen ikamet süreleri içinde değerlendirilir.

Türk vatandaşlığının evlenme yoluyla kazanılması

MADDE 16- (1) Bir Türk vatandaşı ile evlenme doğrudan Türk vatandaşlığını kazandırmaz. Ancak bir Türk vatandaşı ile en az üç yıldan beri evli olan ve evliliği devam eden yabancılar Türk vatandaşlığını kazanmak üzere başvuruda bulunabilir. Başvuru sahiplerinde;

- a) Aile birliği içinde yaşama,
- b) Evlilik birliği ile bağdaşmayacak bir faaliyette bulunmama,
- c) Milli güvenlik ve kamu düzeni bakımından engel teşkil edecek bir hali bulunmama, şartları aranır.

(2) Başvurudan sonra Türk vatandaşı eşin ölümü nedeniyle evliliğin sona ermesi halinde birinci fıkranın (a) bendindeki şart aranmaz.

(3) Evlenme ile Türk vatandaşlığını kazanan yabancılar evlenmenin butlanına karar verilmesi halinde akitte hüsnüniyetli iseler Türk vatandaşlığını muhafaza ederler.

Vatandaşlık başvuru inceleme komisyonu

MADDE 17- (1) 11 inci ve 16 ncı maddeler uyarınca Türk vatandaşlığını kazanmak isteyen yabancıların başvuru için gerekli şartları taşıyıp taşımadıklarının tespiti, illerde oluşturulan vatandaşlık başvuru inceleme komisyonu tarafından yapılır. Komisyonun oluşumu ve çalışma esasları yönetmelikle belirlenir.

Yetkili makam kararı ile Türk vatandaşlığının kazanılmasında usul ve esaslar

MADDE 18- (1) 11 inci ve 16 ncı maddeler uyarınca Türk vatandaşlığını kazanmak isteyen yabancılardan başvuru için gerekli şartları taşıyanların adına vatandaşlık dosyası düzenlenerek Bakanlığa gönderilir. Bakanlıkça gerekli inceleme ve araştırma yapılır. 11 inci madde uyarınca başvuranlardan durumu uygun bulunanlar Bakanlar Kurulu kararıyla, 16 ncı madde uyarınca başvuranlardan durumu uygun bulunanlar ise Bakanlık kararıyla Türk vatandaşlığını kazanabilirler, uygun görülmeyenlerin talepleri ise Bakanlıkça reddedilir.

(2) 12 nci madde uyarınca Türk vatandaşlığını kazanma işlemleri Bakanlıkça yürütülür.

Yetkili makam kararı ile Türk vatandaşlığının kazanılmasının geçerliliği ve sonuçları

MADDE 19- (1) Türk vatandaşlığının kazanılmasına ilişkin kararlar, karar tarihinden itibaren hüküm ifade eder.

(2) Yetkili makam kararı ile Türk vatandaşlığının kazanılması eşin vatandaşlığına tesir etmez. Ana veya babanın Türk vatandaşlığını kazandığı tarihte velayeti kendisinde bulunan çocukları, diğer eşin muvafakat etmesi halinde Türk vatandaşlığını kazanır. Muvafakat verilmemesi halinde ana veya babanın mutad meskeninin bulunduğu ülkedeki hâkim kararına göre işlem yapılır.

(3) Ana veya babanın Türk vatandaşlığını kazandığı tarihte kendileri ile birlikte işlem görmeyen çocukları, ergin olduktan sonra Türk vatandaşlığını kazanmak üzere başvurdukları takdirde haklarında 11 inci madde hükümleri uygulanır.

Türk vatandaşlığının evlat edinilme ile kazanılması

MADDE 20- (1) Bir Türk vatandaşı tarafından evlat edinilen yedi yaşından küçük çocuk, evlat edinildiği tarihten itibaren Türk vatandaşlığını kazanır.

Türk vatandaşlığının seçme hakkı ile kazanılması

MADDE 21- (1) 27 nci madde uyarınca ana veya babalarına bağlı olarak Türk vatandaşlığını kaybeden çocuklar ergin olmalarından itibaren üç yıl içinde seçme hakkını kullanmak suretiyle Türk vatandaşlığını kazanabilirler.

Türk vatandaşlığının seçme hakkı ile kazanılmasının geçerliliği ve sonuçları

MADDE 22- (1) Seçme hakkı ile Türk vatandaşlığının kazanılması, bu hakkın kullanılmasına dair şartların tespitine ilişkin karar tarihinden itibaren hüküm ifade eder.

(2) Seçme hakkını kullanarak Türk vatandaşlığını kazanan kişilerin eşleri ve çocukları hakkında 19 uncu madde hükümleri uygulanır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Türk Vatandaşlığının Kaybı

Türk vatandaşlığının kaybı halleri

MADDE 23- (1) Türk vatandaşlığı, yetkili makam kararı veya seçme hakkının kullanılması ile kaybedilir.

Yetkili makam kararı ile kayıp yolları

MADDE 24- (1) Yetkili makam kararı ile Türk vatandaşlığının kaybı, çıkma veya kaybettirme ya da vatandaşlığın iptali ile gerçekleşir.

Türk vatandaşlığından çıkma

MADDE 25- (1) Türk vatandaşlığından çıkmak için izin isteyen kişilere aşağıdaki şartları taşımaları halinde Bakanlıkça çıkma izni verilebilir.

a) Ergin ve ayırt etme gücüne sahip olmak,

b) Yabancı bir devlet vatandaşlığını kazanmış olmak veya kazanacağına ilişkin inandırıcı belirtiler bulunmak,

- c) Herhangi bir suç veya askerlik hizmeti nedeniyle aranan kişilerden olmamak,
- ç) Hakkında herhangi bir mali ve cezai tahdit bulunmamak.

Türk vatandaşlığından çıkma belgeleri

MADDE 26- (1)Yabancı bir devlet vatandaşlığını kazanmak üzere Türk vatandaşlığından çıkmak için izin isteyenlerden talepleri uygun görülenlere Bakanlıkça, Türk vatandaşlığından çıkma izin belgesi; verilen izin sonucunda veya önceden yabancı bir devlet vatandaşlığını kazandığını belgeleyenlere ise Türk vatandaşlığından çıkma belgesi verilir.

(2) Çıkma izin belgesi, karar tarihinden itibaren iki yıl geçerlidir. İzin belgesini alanlar bu süre içerisinde yurt içinde ikamet edilen yer valiliğine, yurt dışında ise dış temsilciliklere yabancı devlet vatandaşlığını kazandıklarına dair bilgi ve belgeleri vermek zorundadır. Süresi içinde yabancı devlet vatandaşlığının kazanılamaması durumunda çıkma izin belgesi geçersiz hale gelir.

Türk vatandaşlığından çıkmanın geçerliliği ve sonuçları

MADDE 27- (1) Çıkma belgesinin ilgiliye imza karşılığı teslimi ile Türk vatandaşlığı kaybedilir. Türk vatandaşlığını kaybeden kişilerin nüfus aile kütüklerindeki kayıtları kapatılır ve kayıp tarihinden itibaren yabancı muamelesine tabi tutulurlar.

(2) Eşlerden birinin çıkma izni almak suretiyle Türk vatandaşlığını kaybetmesi diğer eşin vatandaşlığına tesir etmez. Türk vatandaşlığını kaybeden ana ya da babanın talebinin bulunması ve diğer eşin de muvafakat etmesi halinde çocukları da kendileri ile birlikte Türk vatandaşlığını kaybederler. Muvafakat verilmemesi halinde hâkim kararına göre işlem yapılır.

(3) Çocuk onbeş yaşından büyük ise, ana ya da babaya bağlı olarak vatandaşlığın kaybı çocuğun yazılı muvafakatine bağlıdır.

(4) Vatandaşlığın kaybı, çocukları vatansız kılacak ise bu madde hükümleri uygulanmaz.

Çıkma izni almak suretiyle Türk vatandaşlığını kaybeden kişilere tanınan haklar

MADDE 28- (1) Doğumla Türk vatandaşı olup da çıkma izni almak suretiyle Türk vatandaşlığını kaybedenler ve kendileri ile birlikte işlem gören çocukları; milli güvenliğe ve kamu düzenine ilişkin hükümler saklı kalmak kaydıyla askerlik hizmetini yapma yükümlülüğü, seçme ve seçilme, kamu görevlerine girme ve muafin araç veya ev eşyası ithal etme hakları dışında, sosyal güvenliğe ilişkin kazanılmış hakları saklı kalmak ve bu hakların kullanımında ilgili kanunlardaki hükümlere tabi olmak şartıyla Türk vatandaşlarına tanınan haklardan aynen yararlanmaya devam ederler.

Türk vatandaşlığını kaybettirme

MADDE 29- (1) Aşağıda belirtilen eylemlerde bulundukları resmi makamlarca tespit edilen kişilerin Türk vatandaşlığı Bakanlığın teklifi ve Bakanlar Kurulu kararı ile kaybettirilebilir.

a) Yabancı bir devletin, Türkiye'nin menfaatlerine uymayan herhangi bir hizmetinde bulunup da bu görevi bırakmaları kendilerine yurt dışında dış temsilcilikler, yurt içinde ise mülki idare amirleri tarafından bildirilmesine rağmen, üç aydan az olmamak üzere verilecek uygun bir süre içerisinde kendi istekleri ile bu görevi bırakmayanlar,

b) Türkiye ile savaş halinde bulunan bir devletin her türlü hizmetinde Bakanlar Kurulunun izni olmaksızın kendi istekleriyle çalışmaya devam edenler,

c) İzin olmaksızın yabancı bir devlet hizmetinde gönüllü olarak askerlik yapanlar.

Türk vatandaşlığının kaybettirilmesinin geçerliliği ve sonuçları

MADDE 30- (1) Türk vatandaşlığının kaybettirilmesi Bakanlar Kurulu kararının Resmi Gazetede yayımlandığı tarihten itibaren hüküm ifade eder.

(2) Kaybettirme kararları şahsidir, ilgilinin eş ve çocuklarına tesir etmez.

Türk vatandaşlığının iptali

MADDE 31- (1) Türk vatandaşlığını kazanma kararı; ilgilinin yalan beyanı veya vatandaşlığı kazanmaya esas teşkil eden önemli hususları gizlemesi sonucunda vuku bulmuş ise kararı veren makam tarafından iptal edilir.

(2) İptal kararı, Türk vatandaşlığının kazanılmasından başlayarak on yıl geçtikten sonra verilemez.

İptal kararının geçerliliği ve sonuçları

MADDE 32- (1) İptal kararı, karar tarihinden itibaren hüküm ifade eder. İptal kararı ilgili kişiye bağlı olarak Türk vatandaşlığını kazanan eş ve çocuklar hakkında da uygulanır.

Malların tasfiyesi

MADDE 33- (1) Vatandaşlığı iptal edilenlerin mallarının tasfiyesi ve kendilerinin sınır dışı edilmeleri gerekli görülen hallerde, bu husus iptal kararında belirtilir. Bu kişiler en geç bir yıl içinde Türkiye'deki mallarını tasfiye ederek Türkiye'yi terk etmek zorundadır. Aksi halde, malları Hazinece satılarak bedelleri nam ve hesaplarına kamu haznedarlığı sistemine dahil bir kamu bankasına yatırılır ve kendileri de sınır dışı edilir.

(2) Bu kişiler iptal kararı aleyhine yargı yoluna başvurdıkları takdirde malların tasfiyesi ve sınır dışı işlemleri dava sonuna bırakılır.

Türk vatandaşlığını kazanmış olan çocuklar

MADDE 34-(1) Aşağıda durumları belirtilenler, ergin olmalarından itibaren üç yıl içinde Türk vatandaşlığından ayrılabilirler.

a) Ana ya da babadan dolayı soy bağı nedeniyle doğumla Türk vatandaşı olanlardan yabancı ana veya babanın vatandaşlığını doğumla veya sonradan kazananlar,

b) Ana ya da babadan dolayı soy bağı nedeniyle Türk vatandaşı olanlardan doğum yeri esasına göre yabancı bir devlet vatandaşlığını kazananlar,

c) Evlat edinilme yoluyla Türk vatandaşlığını kazananlar,

ç) Doğum yeri esasına göre Türk vatandaşı oldukları halde, sonradan yabancı ana veya babasının vatandaşlığını kazananlar,

d) Herhangi bir şekilde Türk vatandaşlığını kazanmış ana veya babaya bağlı olarak Türk vatandaşlığını kazananlar.

(2) Yukarıdaki hükümler gereğince vatandaşlığın kaybı ilgiliyi vatansız kılacak ise seçme hakkı kullanılamaz.

Seçme hakkı ile Türk vatandaşlığını kaybetmenin geçerliliği ve sonuçları
MADDE 35- (1) Seçme hakkı ile Türk vatandaşlığının kaybı, bu hakkın kullanılmasına dair şartların varlığının tespitine ilişkin karar tarihinden itibaren hüküm ifade eder.

(2) Seçme hakkını kullanarak Türk vatandaşlığından ayrılan kişilerin eşleri ve çocukları hakkında 27 nci madde hükümleri uygulanır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Türk Vatandaşlığının İspatı ve Vatandaşlık İhtilafları

İspat şekli

MADDE 36- (1) Türk vatandaşlığının ispatı herhangi bir şekle tabi değildir.

(2) Aşağıdaki resmi kayıt ve belgeler, aksi sabit oluncaya kadar ilgilinin Türk vatandaşı olduğuna karine teşkil eder.

- a) Nüfus kayıtları,
- b) Nüfus cüzdanları,
- c) Pasaport veya pasaport yerine geçen belgeler.

Vatandaşlık ihtilafları

MADDE 37- (1) Bir kişinin Türk vatandaşı olup olmadığı konusunda herhangi bir tereddüde düşüldüğü takdirde bu husus Bakanlıktan sorulur.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Ortak Hükümler

Vatandaşlık işlemlerinde müracaat makamı ve usul

MADDE 38- (1) Türk vatandaşlığının kazanılması ve kaybına ilişkin başvurular yurt içinde ikamet edilen yer valiliğine, yurt dışında ise dış temsilciliklere bizzat veya bu hakkın kullanılmasına ilişkin vekâletname ile yapılır.

Bilgi ve belge istenmesi

MADDE 39- (1) Vatandaşlık işlemlerine ilişkin inceleme ve araştırmalarla ilgili bilgi ve belgeler, kamu kurum ve kuruluşlarınca herhangi bir gecikmeye mahal bırakılmaksızın verilir.

Maddi hataların düzeltilmesi

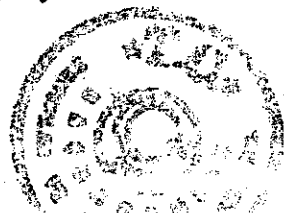
MADDE 40- (1) Bu Kanuna göre alınan kararlarda maddi bir hata bulunduğu sonradan anlaşılırsa, kararı veren makam tarafından düzeltme veya değiştirme kararı alınır.

Vatandaşlık kararlarının geri alınması

MADDE 41- (1) Türk vatandaşlığının kazanılması veya kaybına ilişkin kararlar, hukuki şartlar oluşmadan veya mükerrer olarak verildiği sonradan anlaşıldığı takdirde geri alınır.

Tebliğat

MADDE 42- (1) Türk vatandaşlığının kazanılmasına ve kaybına ilişkin kararlar ilgiliye ve başvuru makamlarına tebliğ olunur. 29 uncu madde uyarınca verilen kaybettirme kararları Resmi Gazetede yayımlanır ve yayımlandığı tarihte tebliğ edilmiş sayılır.

ALTINCI BÖLÜM Çeşitli Hükümler

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti vatandaşları

MADDE 43- (1) Türk vatandaşlığını kazanmak üzere başvuruda bulunan Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti vatandaşları, Türk vatandaşı olmak istediklerini yazılı olarak beyan ettikleri takdirde Türk vatandaşlığını kazanırlar.

(2) Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti vatandaşlığını sonradan kazanmış olanlar hakkında 11 inci maddede belirtilen hükümler uygulanır.

403 sayılı Kanuna göre Türk vatandaşlığını kaybedenler

MADDE 44- (1) Mülga 403 sayılı Türk Vatandaşlığı Kanununun 25 inci maddesinin (a), (ç), (d) ve (e) bentleri uyarınca Türk vatandaşlığını kaybetmiş olan kişiler başvurmaları halinde, milli güvenlik ve kamu düzeni açısından engel teşkil edecek bir hali bulunmamak kaydıyla, Türkiye’de ikamet etme şartı aranmaksızın Bakanlar Kurulu kararı ile yeniden Türk vatandaşlığına alınabilirler.

Yabancı bir devlet vatandaşlığını kazanma

MADDE 45- (1) Herhangi bir nedenle yabancı bir devlet vatandaşlığını kazanan kişilerin, bu durumlarına ilişkin belgeleri ibraz etmeleri ve yapılacak inceleme sonucunda kayden aynı kişiler olduklarının tespiti halinde, nüfus aile kütüklerindeki kayıtlarına çok vatandaşlığa sahip olduklarına dair açıklama yapılır.

Vatandaşlık işlemleri hizmet bedeli

MADDE 46- (1) Vatandaşlık işlemlerine ilişkin verilen hizmet bedeli karşılığı, Bakanlık ve Maliye Bakanlığınca birlikte belirlenir. Tahsil edilen hizmet bedeli tutarları bütçeye gelir kaydedilir.

(2) Bakanlar Kurulu, 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununa göre geliri olmayanlar ve kendileri ile birlikte işlem gören ergin olmayan çocukları için birinci fıkra uyarınca belirlenen hizmet bedeli miktarını yarıya indirmeye veya alınmamasına karar vermeye yetkilidir.

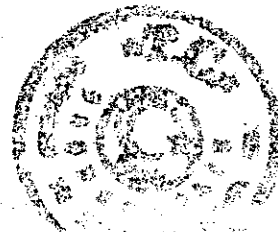
Yönetmelik

MADDE 47- (1) Bu Kanunun uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar Bakanlıkça hazırlanan ve Bakanlar Kurulunca yürürlüğe konulan yönetmelikle düzenlenir.

Yürürlükten kaldırılan mevzuat

MADDE 48- (1) 11/2/1964 tarihli ve 403 sayılı Türk Vatandaşlığı Kanunu, 14/6/1934 tarihli ve 2510 sayılı İskan Kanununun 3 üncü maddesinin altıncı fıkrası, 4 üncü maddesinin (Ç) fıkrası ile 6 ncı maddesi, 17/3/1982 tarihli ve 2641 sayılı Afganistan’dan Pakistan’a Sığınan Türk Soylu Göçmenlerin Türkiye’ye Kabulü ve İskanına Dair Kanun yürürlükten kaldırılmıştır.

(2) Diğer mevzuatta 403 sayılı Türk Vatandaşlığı Kanununa yapılmış olan atıflar bu Kanuna yapılmış sayılır.

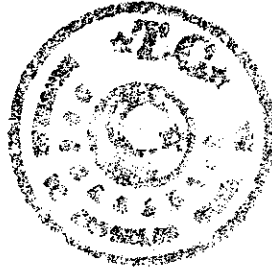

Türk soylu yabancılar

GEÇİCİ MADDE 1- (1) 11 inci maddenin birinci fıkrasının (b) bendinde öngörülen ikamet süresi, Türk soylu yabancılar için 31/12/2010 tarihine kadar iki yıl olarak uygulanır.

Mevcut yönetmeliğin uygulanması

GEÇİCİ MADDE 2- (1) 47 nci maddede öngörülen yönetmelik altı ay içinde hazırlanarak yürürlüğe konulur. Bu yönetmelik yürürlüğe girinceye kadar mevcut yönetmeliklerin bu Kanuna aykırı olmayan hükümlerinin uygulanmasına devam edilir.

T.C.
BAŞBAKANLIK
KANUNLAR VE KARARLAR
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

T/ 1014

Yürürlük

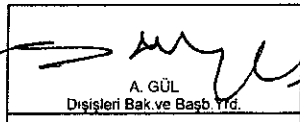
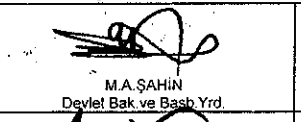
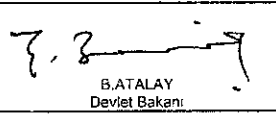
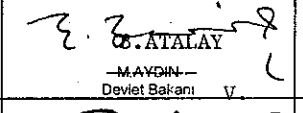
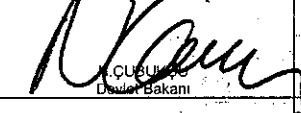
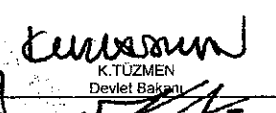
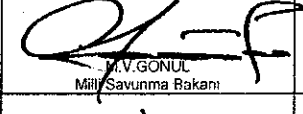
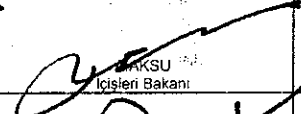
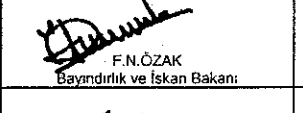
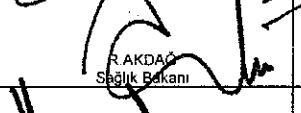
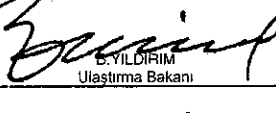
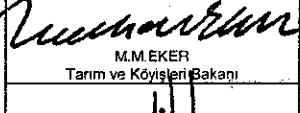
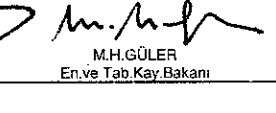
MADDE 49-(1) Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 50-(1) Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

Eki

RECEP TAYYİP ERDOĞAN
BAŞBAKAN

 A. GÜL Dışişleri Bak. ve Başb. Yrd.	 A. ŞENER Devlet Bak. ve Başb. Yrd.	 M. A. ŞAHİN Devlet Bak. ve Başb. Yrd.	 B. ATALAY Devlet Bakanı
 A. BABACAN Devlet Bakanı	 B. ATALAY Devlet Bakanı	 K. ÇUBUKÇU Devlet Bakanı	 K. TUZMEN Devlet Bakanı
 Ç. ÇİÇEK Adalet Bakanı	 M. V. GONUL Millî Savunma Bakanı	 K. AKSU İçişleri Bakanı	 K. UNAKITAN Maliye Bakanı
 H. ÇELİK Millî Eğitim Bakanı	 F. N. ÖZAK Bayındırlık ve İskan Bakanı	 R. AKDAĞ Sağlık Bakanı	 E. YILDIRIM Ulaştırma Bakanı
 M. M. EKER Tarım ve Köyş. Bakanı	 M. BAŞEĞİOĞLU Çalışma ve Sos. Güv. Bakanı	 A. ÇİŞLİ Sanayi ve Ticaret Bakanı	 M. H. GÜLER En. ve Tab. Kay. Bakanı
 A. KOC Kültür ve Turizm Bakanı	 O. PEPE Çevre ve Orman Bakanı		

Dosya No.

101-1135

183